



СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АГРАРНЕ ПРАВО Спеціальність: 081 Право Галузь знань: 08 Право ОПП «Право»

Освітньо-професійний ступінь:	Фаховий молодший бакалавр		
Статус дисципліни відповідно до навчального плану:	Обов'язкова освітня компонента освітньо-професійної програми «Право» (освітня компонента, що формує спеціальні компетентності)		
Мова викладання:	українська		
Курс, семестр:	4 курс, 8 семестр		
Семестровий контроль:	залік		
Обсяг дисципліни (кредити ЄКТС/кількість годин):	3 кредити/90 годин		
Аудиторні заняття, годин:	Всього	Лекції	Практичні
денна форма:	42	24	18
заочна форма:	–	–	–
Самостійна робота, годин:	Денна форма – 48		Заочна форма – відсутня
Мета навчальної дисципліни:	формування у здобувачів освіти системи базових теоретичних знань у сфері аграрного права та практичних умінь щодо застосування норм аграрного законодавства; розуміння особливостей аграрних правовідносин, правового статусу їх суб'єктів, державного регулювання сільського господарства, договірних відносин, юридичної відповідальності, а також правових засад використання земель і природних ресурсів у сільськогосподарській діяльності.		
Завдання навчальної дисципліни:	– засвоєння основних понять, принципів, методів і системи аграрного права; – ознайомлення із системою джерел аграрного права та особливостями аграрного законодавства; – формування розуміння змісту аграрних правовідносин та правового статусу їх суб'єктів; – засвоєння основ державного регулювання сільського господарства та правового регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств; – набуття знань щодо договірних відносин у сфері сільського господарства та юридичної відповідальності за порушення аграрного законодавства; – формування знань щодо правових засад використання земель і природних ресурсів у сільськогосподарській діяльності; – формування вмінь аналізувати аграрно-правові відносини, визначати норми законодавства, що підлягають застосуванню, та вирішувати типові практичні ситуації у сфері аграрних відносин. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач фахової передвищої освіти повинен: ЗНАТИ: – поняття, предмет, методи, принципи та систему аграрного права; – поняття, види та особливості джерел аграрного права;		

	– поняття, структуру та види аграрних правовідносин; – види суб'єктів аграрного права та особливості їх правового статусу; – основи державного регулювання сільського господарства; – правові засади виробничо-господарської та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств; – особливості договірних відносин у сфері сільського господарства; – види юридичної відповідальності за порушення аграрного законодавства; – правові засади використання земель сільськогосподарського призначення та природних ресурсів у сільському господарстві. УМІТИ: – орієнтуватися в системі джерел аграрного права та знаходити необхідні правові норми; – визначати вид, суб'єктів, об'єкти та зміст аграрних правовідносин; – характеризувати правовий статус суб'єктів аграрного господарювання; – аналізувати правові ситуації, що виникають у сфері сільськогосподарської діяльності; – визначати особливості та зміст договірних відносин у сфері сільського господарства; – визначати вид юридичної відповідальності за порушення аграрного законодавства; – застосовувати норми аграрного законодавства під час вирішення типових практичних ситуацій; – визначати права та обов'язки власників і користувачів земель сільськогосподарського призначення.
Компетентності:	ІК. Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі у сфері правничої діяльності або у процесі навчання, застосовуючи норми права, юридичні механізми та практичні навички професійної діяльності в умовах певної невизначеності. СК3. Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів національного права. СК5. Здатність надавати консультації з типових правових питань. СК11. Здатність застосовувати знання основних засад та інститутів земельного й аграрного права та розуміти особливості правового регулювання земельних і аграрних відносин.
Результати навчання:	РН9. Використовувати у професійній діяльності знання засад та інститутів галузей права національної правової системи. РН17. Застосовувати норми земельного та аграрного законодавства під час вирішення типових правових ситуацій у сфері земельних та аграрних відносин.
Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти:	Оцінювання знань здобувачів здійснюється за 100-бальною шкалою відповідно до встановлених критеріїв за кожним видом навчальної діяльності: 1. Оцінювання роботи на семінарських (практичних) заняттях (максимум 40 балів: 8 занять x 5 балів) 5 балів – повне і системне знання навчального матеріалу, правильне використання правничої термінології, чіткі та аргументовані відповіді, правильне застосування норм аграрного законодавства під час виконання практичних завдань та вирішення правових ситуацій. 4 бали – добре знання навчального матеріалу, правильне розуміння основних понять та положень аграрного законодавства; відповіді загалом правильні, але містять окремі неточності або недостатнє обґрунтування.

3 бали – часткове знання навчального матеріалу, неповні відповіді, наявність окремих помилок, труднощі із застосуванням норм аграрного законодавства під час виконання практичних завдань.

2 бали – фрагментарне знання навчального матеріалу, суттєві неточності у відповідях, недостатнє розуміння основних положень теми та труднощі під час вирішення практичних правових ситуацій у сфері аграрних відносин.

1 бал – мінімальне знання окремих положень теми, суттєві помилки у відповідях, невміння самостійно застосовувати отримані знання під час виконання практичних завдань.

0 балів – відсутність без поважних причин, незнання теми або відмова від відповіді.

2. Оцінювання самостійної роботи (максимум 10 балів: 10 тем × 1 бал):

1 бал – завдання для самостійної роботи виконано у повному обсязі, опрацьовано рекомендовані нормативно-правові акти та навчальну літературу; матеріал викладено правильно, логічно й послідовно; здобувач демонструє розуміння основних понять і положень аграрного права за відповідною темою.

0,5 бала – завдання виконано частково, матеріал викладено неповно або допущено окремі помилки та неточності.

0 балів – самостійну роботу не виконано або виявлено порушення академічної доброчесності.

3. Оцінювання індивідуального завдання (ІНДЗ) (максимум 20 балів):

18–20 балів – робота виконана у повному обсязі, тема глибоко та всебічно розкрита, здобувач демонструє ґрунтовне розуміння питань аграрного права, правильно використовує правничу термінологію та положення аграрного законодавства, логічно й послідовно викладає матеріал, аргументує власні висновки; робота відповідає вимогам до оформлення, під час захисту здобувач упевнено презентує результати та надає обґрунтовані відповіді на запитання.

14–17 балів – робота виконана якісно, основний зміст теми розкрито правильно, але наявні окремі неточності у використанні правничої термінології, положень аграрного законодавства, викладенні матеріалу або оформленні; під час захисту здобувач добре орієнтується в матеріалі, але відповіді на окремі додаткові запитання є неповними.

10–13 балів – робота виконана недостатньо повно, зміст теми розкрито поверхово, допущено суттєві неточності у висвітленні питань аграрного права, порушено логічність або послідовність викладення; під час захисту здобувач недостатньо орієнтується в темі та має труднощі з відповідями на запитання.

0–9 балів – робота не відповідає основним вимогам до змісту та виконання ІНДЗ, тема практично не розкрита, допущено значні змістові помилки, здобувач не орієнтується у змісті виконаної роботи під час захисту; робота не виконана або виявлено порушення академічної доброчесності.

4. Оцінювання модульного контролю (МКР) (максимум 10 балів):

9–10 балів – завдання виконано повно і правильно, здобувач демонструє глибоке розуміння основних понять і положень аграрного права, надає повні, логічні й аргументовані відповіді на теоретичні питання, правильно застосовує норми аграрного законодавства та виконує запропоновані практичні завдання.

7–8 балів – завдання виконано в цілому правильно, здобувач добре володіє навчальним матеріалом, правильно розкриває основні поняття та

	положення аграрного права, але допускає окремі неточності або недостатньо повно обґрунтовує відповіді. 4–6 балів – завдання виконано частково, здобувач демонструє знання основних положень навчального матеріалу, але допускає суттєві помилки, теоретичні питання розкриває неповно, має труднощі із застосуванням норм аграрного законодавства під час виконання практичних завдань. 0–3 бали – виконано лише окремі завдання, відповіді містять суттєві змістові помилки та свідчать про недостатнє засвоєння навчального матеріалу, або модульну контрольну роботу не виконано. 5. Умови отримання оцінки без додаткових випробувань (без складання заліку): Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання, підсумкова оцінка з дисципліни складається зі стартової складової (максимум 80 балів) та залікової складової (максимум 20 балів). Здобувачі, які виконали всі умови допуску до заліку та мають стартову рейтингову оцінку 60 і більше балів, можуть отримати відповідну до набраного рейтингу оцінку без додаткових випробувань (без складання заліку). Зі здобувачами, які виконали умови допуску, але набрали менше 60 балів, або тими, хто бажає підвищити свій рейтинг, проводиться залік (максимум 20 балів). <u>Приклад розрахунку рейтингової оцінки:</u> здобувач освіти отримав: 35 балів – за роботу на семінарських заняттях; 11 балів – за самостійну роботу; 13 балів – за ІНДЗ; 9 балів – за МКР. Разом: $35 + 11 + 13 + 9 = 68$ балів. Оскільки здобувач набрав 68 балів (60 і більше), він може отримати підсумкову оцінку 68 балів без складання заліку. Якщо здобувач бажає підвищити рейтингову оцінку, він може скласти залік. 6. Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю – заліку (максимум 20 балів) 18–20 балів – здобувач демонструє системні знання з аграрного права, повно й аргументовано відповідає на питання, правильно використовує правничу термінологію та норми аграрного законодавства, правильно виконує практичні завдання та вирішує типові правові ситуації. 14–17 балів – здобувач добре володіє навчальним матеріалом, дає переважно правильні, але недостатньо повні відповіді, допускає окремі неточності у використанні правничої термінології та норм аграрного законодавства, загалом правильно виконує практичні завдання. 10–13 балів – навчальний матеріал засвоєно частково, відповіді неповні, наявні помилки у визначенні основних понять і положень аграрного права, здобувач має труднощі із застосуванням норм аграрного законодавства під час виконання практичних завдань. 0–9 балів – знання навчального матеріалу недостатні, відповіді містять суттєві помилки або відсутні, здобувач не володіє основними поняттями аграрного права та не може застосовувати норми аграрного законодавства під час виконання практичних завдань. 7. Оцінювання додаткових (індивідуальних) видів навчальної діяльності (заохочувальні бали): Заохочувальні бали нараховуються понад обов’язкові види навчальної роботи та не включаються до основного розподілу балів із дисципліни. Додаткові бали можуть нараховуватися:
--	--

	– за рішенням циклової комісії – за участь у наукових гуртках, конференціях, семінарах, круглих столах, олімпіадах і конкурсах; підготовку наукових публікацій, тез доповідей; виконання творчих і пошукових завдань поза межами навчального плану; – за рішенням викладача – за систематичну та зразкову навчальну роботу, виконання завдань підвищеної складності й додаткових проєктів, опрацювання додаткового матеріалу, систематичне відвідування занять, якісне ведення конспекту та активну участь у консультаціях. Заохочувальні бали додаються до результатів поточного контролю. При заліковій формі контролю загальна сума обов'язкових і додаткових балів до підсумкового контролю не може перевищувати 89 балів. Оцінка «А» (90–100 балів) не може бути отримана лише за рахунок бонусних балів. Одне наукове, творче чи інше досягнення може бути враховане для нарахування додаткових балів лише з однієї навчальної дисципліни.
Зміст навчальної дисципліни:	ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ АГРАРНОГО ПРАВА Тема 1. Предмет, метод, принципи і система аграрного права Поняття і предмет аграрного права. Види аграрних відносин. Методи правового регулювання в аграрному праві. Загальноправові та спеціальні принципи аграрного права. Система аграрного права та його основні інститути. Тема 2. Поняття і види джерел аграрного права Поняття та види джерел аграрного права. Конституція України як правова основа аграрного права. Закони і підзаконні нормативні акти. Нормативні акти територіальної дії. Локальні акти як джерела аграрного права. Тема 3. Аграрні правовідносини Поняття й особливості аграрних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти та зміст аграрних правовідносин. Види аграрних правовідносин. Внутрішні та зовнішні аграрні правовідносини. Тема 4. Суб'єкти аграрного права Поняття і види суб'єктів аграрного права. Особливості правосуб'єктності аграрних підприємств. Створення, реорганізація та ліквідація суб'єктів аграрного господарювання. Тема 5. Державне регулювання сільського господарства Поняття, функції, форми та методи державного регулювання сільського господарства. Система органів виконавчої влади у сфері агропромислового комплексу. Державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників. ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ АГРАРНИХ ВІДНОСИН Тема 6. Правове регулювання виробничо-господарської та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств Поняття та правове регулювання виробничо-господарської діяльності сільськогосподарських підприємств. Фінансова діяльність сільськогосподарських підприємств та її правове регулювання. Оподаткування сільськогосподарських товаровиробників.

	Тема 7. Договірні відносини виробників сільськогосподарської продукції Поняття та особливості договорів у сфері сільського господарства. Види договірних зобов'язань. Особливості окремих договорів у сфері сільського господарства. Договір контрактації сільськогосподарської продукції. Тема 8. Відповідальність за порушення аграрного законодавства Поняття та види юридичної відповідальності за порушення аграрного законодавства. Дисциплінарна, майнова, адміністративна та кримінальна відповідальність у сфері аграрних відносин. Тема 9. Правові засади використання земель в аграрному виробництві Поняття і склад земель сільськогосподарського призначення. Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Права і обов'язки власників та користувачів земель в аграрному виробництві. Тема 10. Правове регулювання використання природних ресурсів у сільському господарстві Правові основи використання природних ресурсів у сільському господарстві. Правове регулювання водокористування в сільському господарстві. Особливості використання інших природних ресурсів у сільськогосподарській діяльності.
Пререквізити:	опанування навчальної дисципліни «Аграрне право» ґрунтується насамперед на знаннях, набутих під час вивчення «Земельного права» та «Господарського права». Передумовами успішного вивчення дисципліни є знання правового режиму земель сільськогосподарського призначення, прав та обов'язків власників і землекористувачів, правового статусу суб'єктів господарювання, засад здійснення господарської діяльності, а також уміння застосовувати відповідні норми законодавства під час вирішення типових правових ситуацій.
Постреквізити:	знання та практичні навички, набуті під час вивчення навчальної дисципліни «Аграрне право», використовуються під час проходження виробничої практики, вирішення типових правових ситуацій у професійній діяльності та подальшого професійного становлення здобувачів фахової передвищої освіти.
Інформаційне забезпечення:	Нормативно-правові акти: 1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/254k/96-вр 2. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/435-15 3. Земельний кодекс України : Кодекс України від 25.10.2001 № 2768-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/2768-14 4. Водний кодекс України : Кодекс України від 06.06.1995 № 213/95-ВР. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/213/95-вр 5. Про фермерське господарство : Закон України від 19.06.2003 № 973-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/973-15 6. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15.05.2003 № 742-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/742-15 7. Про сільськогосподарську кооперацію : Закон України від 21.07.2020 № 819-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/819-20

8. Про оренду землі : Закон України від 06.10.1998 № 161-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/161-14>
9. Про засади державної аграрної політики та державної політики сільського розвитку : Закон України від 24.06.2004 № 1877-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1877-15>
10. Про сільськогосподарську дорадчу діяльність : Закон України від 17.06.2004 № 1807-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1807-15>

Основна література:

1. Аграрне право : підручник / М.С.Долинська, Н.Я.Заболотна, Х.М.Марич. Львів : Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка», 2021. 481 с.
2. Аграрне право : підручник / [Т.В.Курман (керівниця авт. кол.), Ю.Ю.Бакай, В.І.Гордєєв та ін.] ; за ред. Т.В.Курман ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2024. 472 с.
3. Аграрне право України : навч. посіб. / авт. колектив : О.А.Антоненко, С.Л.Гоштинар, І.І.Григорєцька, В.І.Дришлюк, А.В.Журавель, І.Л.Кострицький, О.М.Пашенко ; за ред. О.М.Пашенка. Одеса : ОДУВС, 2022. 206 с.
4. Аграрні відносини в Україні : монографія / О.М.Могильний. - Частина I. Київ : ННЦ «ІАЕ», 2023. 268 с.
5. Земельне і аграрне право : навчальний посібник / О.М.Борщевська, О.М.Іванова. Одеса : ОНМУ, 2023. 195 с.

Додаткова література:

1. Аграрна політика та земельні відносини : підручник / Г.М.Калетнік, І.В.Гончарук. Т.В.Ємчик, С.М.Лутковська / Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця : ВНАУ, 2020. 307 с.
2. Аграрне та земельне право України: сучасна парадигма і перспективи розвитку : колективна монографія / за ред. А.П.Гетьмана та Т.В.Курман. Харків : Юрайт, 2022. 576 с.
3. Аграрне право : підручник / В.М.Корнієнко, Г.С.Корнієнко, І.М.Кульчій та ін. ; за ред. А.М.Статівки. 2-ге вид., змін. Харків : Право, 2021. 416 с.
4. Аграрне право : навчально-методичний посібник для практичних занять / уклад. : Ю.Ю.Бакай, Д.Ю.Кондратенко, Г.С.Корнієнко, Т.В.Курман, М.Ю.Покальчук, В.П.Станіславський, О.М.Туєва. Харків : Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2023. 110 с.
5. Концептуальні засади господарсько-правового забезпечення аграрного ринку : монографія / Ю.М.Павлюченко. Вінниця : ДонНУ ім. Василя Стуса, 2022. 360 с.

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України. Офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Офіційний вебпортал Верховної Ради України URL: <https://www.rada.gov.ua/>
3. Урядовий портал. Кабінет Міністрів України URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
4. Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України URL: <https://me.gov.ua/>

	5. Державний аграрний реєстр URL: https://www.dar.gov.ua/ 6. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру (Держгеокадастр) URL: https://land.gov.ua/ 7. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: https://www.nbuv.gov.ua/	
Матеріально-технічне забезпечення:	Технічне та програмне забезпечення: сучасні навчальні аудиторії з комп'ютерною та презентаційною технікою, доступом до мережі Інтернет; ліцензійний пакет MS Office (Word, PowerPoint); мультимедійні засоби для опрацювання та представлення навчальних матеріалів. Інформаційно-методичне забезпечення: доступ до офіційних електронних баз нормативно-правових актів, інформаційних ресурсів у сфері аграрних і земельних відносин, електронних бібліотек, репозитаріїв закладів освіти та наукових установ; навчальна та наукова література з аграрного права; конспект лекцій з дисципліни; методичні матеріали та завдання для семінарських (практичних) занять і самостійної роботи. Системи дистанційного навчання: наявність електронного навчального курсу на платформі Google Classroom ПрАТ «ВНЗ «МАУП», електронного силабусу, матеріалів лекцій, презентацій, завдань для семінарських (практичних) занять, самостійної роботи, модульного контролю та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).	
Інформація про науково-педагогічного працівника (з фото)		Шевченко Віктор Михайлович Викладач циклової комісії з права та правоохоронної діяльності Придунайського фахового коледжу ПрАТ «ВНЗ «МАУП». Контакти викладача: E-mail: pfkmaup06@gmail.com Моб. телефон (Viber/Telegram): (096)-478-74-80